

Soubor „**Průvodce dětského svědka v trestním řízení**“ se skládá z následujících publikací:
„**Příprav se na roli svědka**“ je publikace určená pro dětské svědky ve věku 5 až 9 let.
„**Řekni mi více o policii a o soudu**“ je publikace určená pro dětské svědky ve věku 10 až 15 let.
„**Vaše dítě jde svědčit**“ je publikace pro osoby odpovědné za výchovu dítěte.
Součástí souboru je také arch samolepek „**U soudu**“.

Soubor je inspirován souborem anglických publikací Child Witness Pack, vydaným v roce 1993 ve Velké Británii ve spolupráci Home Office, Crown Prosecution Service, Ministry of Health, NSPCC, ChildLine a dalšími neziskovými organizacemi.

Česká verze souboru byla přepracována a doplněna o kapitoly týkající se výsledku dětského svědka na policii. Kapitoly vztahující se k soudu byly přizpůsobeny praxi českých soudů.

Koordinátor projektu: Jarmila Knight, MIL
Administrace projektu: PaedDr. Lenka Kubrichtová
Jana Švejdová, Zuzana Hurychová

Odborný tým:

Ing. Zuzana Baudyšová, Nadace Naše dítě
JUDr. Simona Diblíková, Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Mgr. Petr Hanuš, Linka bezpečí
pplk. JUDr. Martin Kloubek, Policie České republiky
Mgr. Jana Kopačová, Dětský domov
Doc. PhDr. Jiří Kovařík, Středisko náhradní rodinné péče
ppor. Jitka Nodžáková, Policie České republiky
pplk. PhDr. Alena Plšková, Policejní prezidium ČR
JUDr. Zdeněk Sovák, Nejvyšší soud České republiky
Ing. Irena Šatavová, Nadace Naše dítě

Tento dokument byl vytvořen za finančního přispění Evropského společenství.
Názory zde prezentované vyjadřují postoje Sdružení Linka bezpečí dětí a mládeže,
a proto nemohou být v žádném případě považovány za oficiální postoj Evropského společenství.

Publikaci vydalo Sdružení Linka bezpečí dětí a mládeže ve spolupráci s Evropskou unií na jaře roku 2003.
Najdete ji v elektronické podobě na internetových stránkách www.detskaprava.cz.

Sdružení Linka bezpečí dětí a mládeže, Nadace Naše dítě
Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8
tel: +420 266 727 933; fax: +420 266 727 911
www.detskaprava.cz; www.nasedite.cz; www.linkabezpeci.cz

Ilustrace s laskavým svolením pana Guy Parker-Rees

Sponzorsky vytištěno ve spolupráci s tiskárnou Real tisk s.r.o.

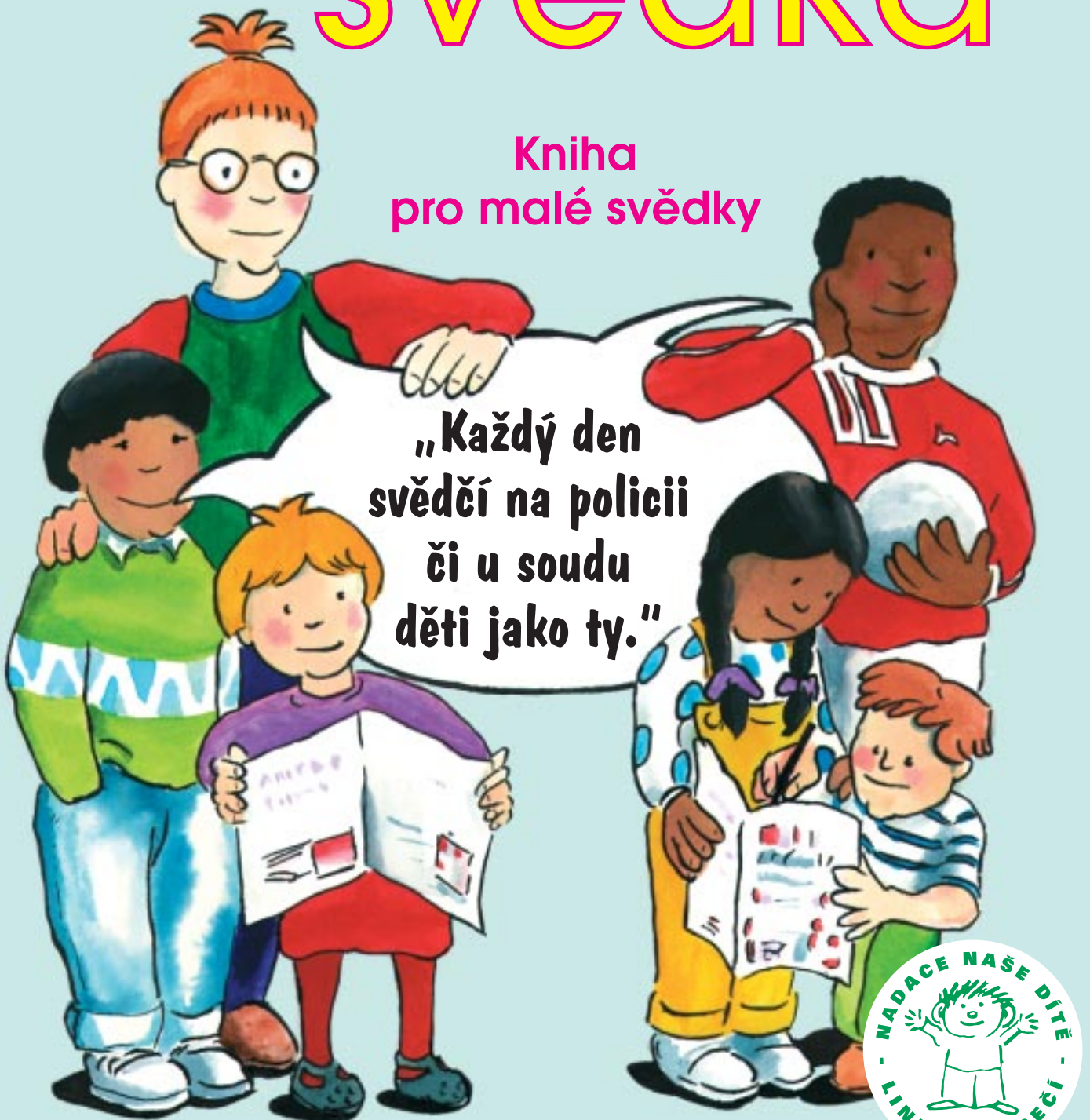
© Sdružení Linka bezpečí dětí a mládeže 2003

Konzultace obsahu, design, produkce a výroba:
B.I.G. Prague /Business Information Group/ 2003

Příprav se na roli svědka

Kniha
pro malé svědky

„Každý den
svědčí na policii
či u soudu
děti jako ty.“

Tato kniha je určena dětem ve věku 5-9 let,
může však být užitečná i pro ostatní děti.

Dostavit se na policii či k soudu jako svědek je zvláštní úkol.
Asi ses s ním dosud nesešel, ale neboj se! Tato knížka ti poradí:

- ✱ co dělá svědek na policii či u soudu;
- ✱ co se vlastně děje na policii či u soudu;
- ✱ kdo všechno tam bude;
- ✱ co se bude dít potom.

Seznam se s Alíkem

V této knížce bude
Alík tvým kamarádem,
který má zvláštní úkol
– bude tě celou knížkou
provázet a pomůže
ti hledat hádanky
a obrázky k vybarvení.

Tato knížka patří:

jméno: _____

adresa: _____

V případě otázek při čtení této knížky ti pomůže:

jméno: _____

adresa: _____

tel.: _____

Dospělá osoba, která pomáhá dítěti s přípravou k výslechu na policii a u soudu, napíše do výše uvedených kolonek příslušná jména, ke kterým ještě doplní adresu a telefonní spojení.

Dále viz informace pro osoby pomáhající s přípravou dětí k soudu na třetí straně obálky.

Výborně!

**Jakmile domluvíš u soudu,
je tvoje úloha u konce.
Výborně!
Odvedl jsi velmi důležitou práci.**

Informace pro osobu pomáhající s přípravou dítěte k soudu

Dříve než předáte knihu dítěti, vepište laskavě jméno dospělé osoby do kolonky uvedené na vnitřní straně předních desek včetně adresy a telefonního spojení.

Tato knížka by se měla používat s pomocí a podporou dospělé osoby, která se orientuje v problematice policejního šetření a soudního řízení a která může odpovědět dítěti na všechny případné dotazy.

Poučení jsou určena především pro „osoby přibrané“, aby poučily děti ještě před zahájením procesního úkonu.

Poučení v příručce mohou hledat také všichni pracovníci státních i nestátních organizací činných v oblasti ochrany dětských práv, zejména krizových center, školství, zdravotnictví a sociálně-právní ochrany dětí, pracovníci orgánů činných v trestním řízení a v neposlední řadě všichni, kdo se nějakým způsobem podílejí na trestním řízení s účastí dětí.

Při přípravě dítěte na policejní výslech a na svědectví u soudu je třeba velmi přísně dbát toho, aby s dítětem nebyl opakován či nacvičován obsah výpovědi, ale aby dítě bylo poučeno pouze o způsobu provedení výpovědi!

Dospělý čtenář může předat informace o potřebách dítěte policii, státnímu zastupitelství, sociální pracovníci nebo soudu.

Všechny body uvedené v této knize nemusí být použity u každého dítěte. Přílišné množství informací může být matoucí.

Kdo je to svědek?

Svědék je člověk, který ví něco důležitého: buď něco sám viděl nebo slyšel či se něčeho účastnil, anebo se o tom dozvěděl z vyprávění někoho jiného.

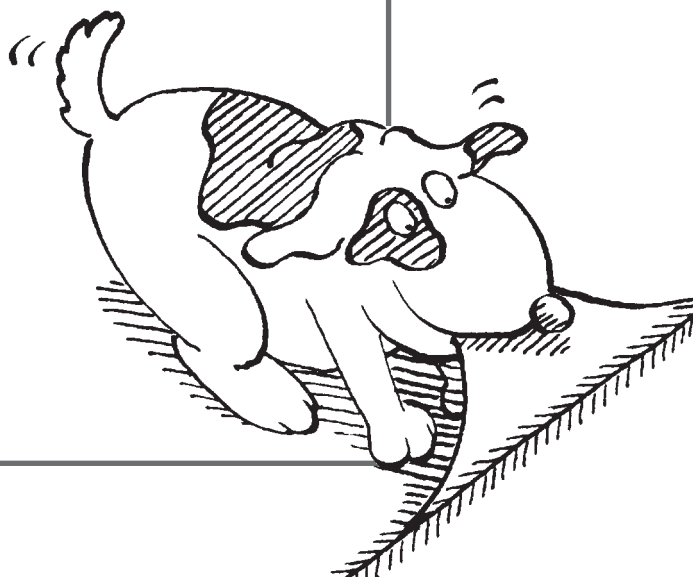
Svědék neudělal nic špatného. Naopak – svědek dělá velmi důležitou práci tím, že svědčí.

Svědčit znamená říci pravdivě všechno o tom, co se stalo.

Svědčit budeš na policii, kde řekneš, co se ti stalo nebo co jsi viděl a slyšel.

Někdy se může stát, že bude potřeba, abys svědčil ještě jednou u soudu.

Do rámečku můžeš nakreslit svůj obrázek.

Část I

Svěddek na policii

Kde budeš svědčit?

Policisté nosí často uniformu. Někteří policisté však uniformu nenosí – těm říkáme kriminalista nebo detektiv.

O tom, co se ti stalo nebo co jsi viděl a slyšel, budeš vyprávět policistovi, který zpravidla uniformu nenosí.

Místo, kde to budeš vyprávět, vybere policista podle toho, co je pro tebe nejlepší a kde se cítíš nejlépe.

Může to být v mateřské školce, ve škole, doma, v nemocnici, v poradně, v budově policie nebo jinde.

**Místo, kde budeš svědčit,
může vypadat třeba takto:**

Proč lidé chodí svědčit na policii?

Lidé chodí na policii svědčit tehdy, když se policie domnívá, že někdo porušil zákon.

Zákony jsou důležitá pravidla, kterými se musí řídit každý člověk. Zakazují škodit jiným lidem, například jim ubližovat nebo jim krást věci.

Pokud někdo porušuje zákon, měl by za to být potrestán.

Policie zjišťuje, jestli někdo porušil zákon.

Svědék koná důležitou práci, neboť pomáhá policii zjistit, co se skutečně stalo.

O kom si myslíš, že porušuje zákon?

Pokud si myslíš, že někdo na obrázku porušuje zákon, udělej do rámečku u obrázku křížek.

Koho potkáš na policii?

Na tomto místě ti popíšeme osoby, se kterými se setkáš na policii. Některé osoby tam jsou vždycky, některé jen občas.

Policista

Policistou, který s tebou bude mluvit, může být muž nebo žena. Bude pozorně naslouchat tomu, co říkáš, bude si to zapisovat a potom se tě bude na některé věci ještě ptát.

*Jsem policista.
Můžeš si mě vybarvit.*

Zapisovatel

Někdy pomáhá policistovi se zapisováním toho, co vyprávíš, další osoba, které se říká zapisovatel. Často to bývá žena. Může nahrávat tvé vyprávění na magnetofon nebo na videokameru.

Svěddek

Svěddek jsi ty. Svědků ale může být i více.

Příbraná osoba

Může to být tvoje učitelka, vychovatelka, lékařka nebo někdo jiný, kdo pomáhá dětem. Tento člověk je na policii vždycky s tebou. Je to takový tvůj přítel, který ti pomáhá, abys neměl strach a abys dobře rozuměl všemu, na co se tě policista bude ptát.

*Jsem svědek.
Můžeš si mě vybarvit.*

Rodiče/zákonní zástupci

Maminka, tatínek nebo ten, u koho bydlíš a kdo se o tebe každý den stará, může být u tvého vyprávění na policii také. Policista s tím však musí souhlasit. Zároveň se tě policista zeptá, zda si to přeješ i ty.

*Jsem příbraná osoba.
Můžeš si mě vybarvit.*

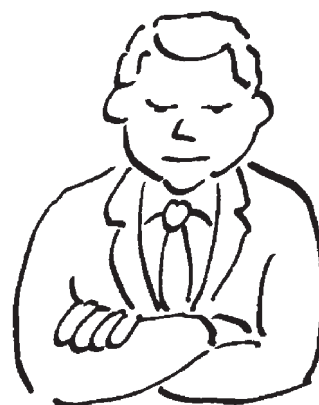

Zmocněnec poškozeného

Jestli ti bylo ublíženo, pak tento člověk hájí tvoje práva. Může to být advokát, kterého ti zvolili rodiče, nebo zástupce organizace na ochranu dětí, kterému se říká obecný zmocněnec.

Obviněný

To je člověk, který možná porušil zákon. Setkáš se s ním jen v tom případě, pokud bude potřeba, abys ho poznal mezi jinými lidmi. On ale o tobě nebude vědět a ani nebude přítomen tvému vyprávění, takže se nemáš čeho bát.

*Jsem obviněný.
Můžeš si mě vybarvit.*

*Jsem obhájce.
Můžeš si mě vybarvit.*

Obhájce obviněného

Jeho úkolem je pomáhat obviněnému, aby bylo spravedlivě rozhodnuto o tom, zda porušil zákon. Nemusí být vždy přítomen.

Soudní znalec

Jeho úkolem je pomáhat policistovi, aby zjistil pravdu. Může to být například lékař. Nemusí být vždy přítomen.

Státní zástupce

Jeho úkolem je dohlížet na to, aby všechno probíhalo správně. Nemusí být vždy přítomen.

Soudce

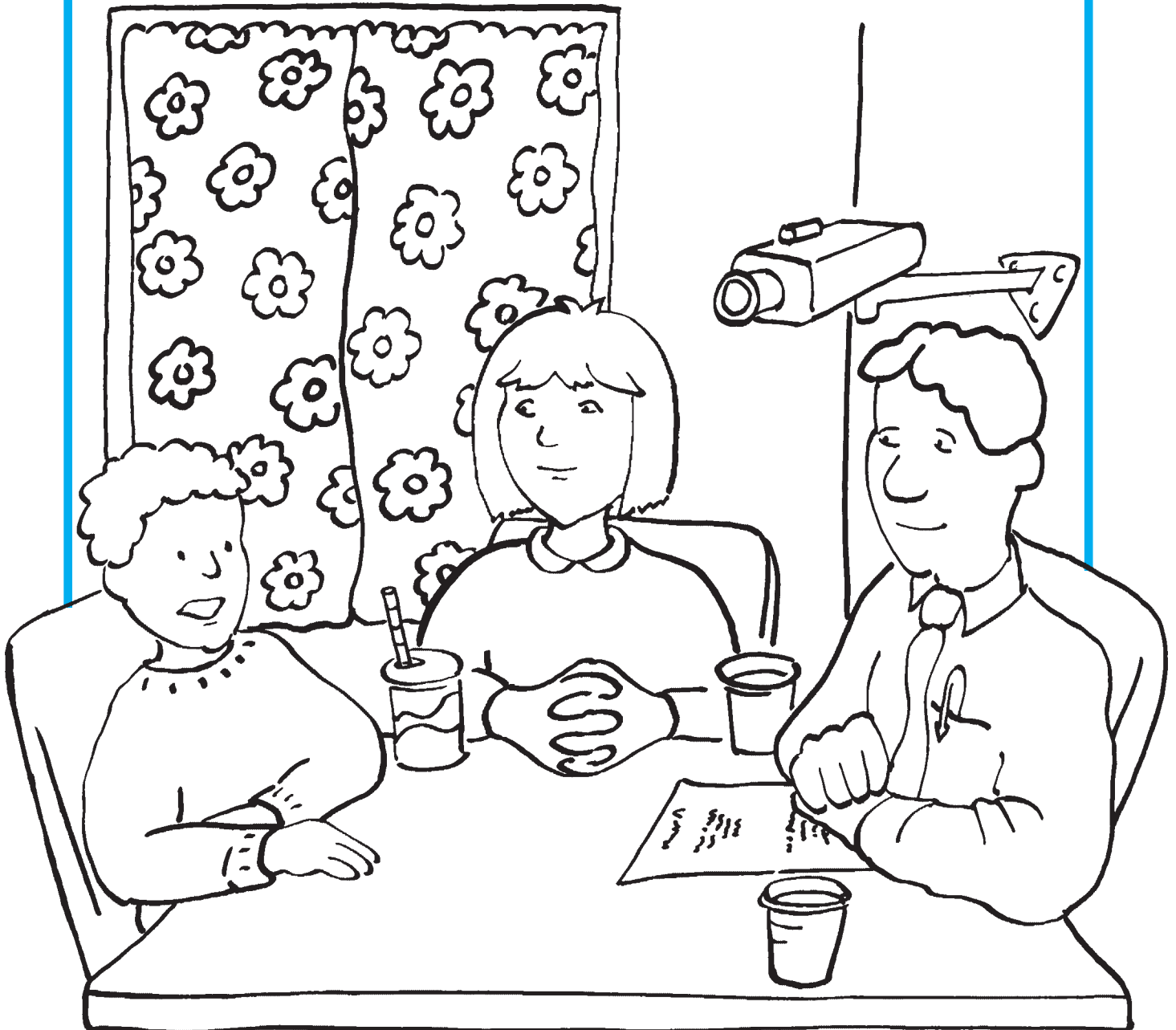
Někdy může být přítomen již u tvého vyprávění na policii, abys nemusel říkat všechno ještě jednou později u soudu (viz II. část publikace).

*Jsem soudce.
Můžeš si mě vybarvit.*

Chlapec na obrázku vypráví policistovi a příbrané osobě o něčem, co se mu přihodilo. V místnosti je videokamera. Obrázek si můžeš vybarvit.

Vybarvi si tento obrázek!

Co se bude dít na policii?

U tvého vyprávění na policii bude vždy policista a přibraná osoba. Ostatní tam být mohou, ale nemusí.

Policista ti řekne, proč potřebuje, abys mu pravdivě řekl všechno, co víš.

Zároveň ti také řekne, kdy můžeš odmítnout o tom mluvit.

Policista se tě může zeptat, zda chceš, aby při tvém vyprávění byli přítomni tvoji rodiče.

Bude se tě ptát na tvoje pocity a může ti dávat různé otázky, aby dobře porozuměl tomu, co jsi říkal. Při tom může používat loutky Jáju a Páju (viz obrázek dole).

Tvé vyprávění se může zaznamenávat na magnetofon nebo video, abys ho znovu nemusel opakovat před soudem.

Jaký je tvůj úkol na policii?

Když přijdeš jako svědek na policii, řekni vlastními slovy to, co jsi viděl nebo co se ti přihodilo.

- Potom:
- 1. Poslouchej pozorně otázky.**
  - 2. Odpovídej na otázky.**
  - 3. A to nejdůležitější: říkej pravdu.**

Přečti si několik rad, které ti pomohou.

1. Poslouchej pozorně otázky

- ✱ Než odpovíš na každou otázku, ujisti se, že jsi jí porozuměl. Bez obav můžeš říci: *Nerozumím.*
- ✱ Pokud ti někdo položí stejnou otázku jiným způsobem, ale ty ji stále nechápeš, nemusíš se znepokojovat. Můžeš říci: *Je mi líto, ale stále nerozumím.*

- ✱ Někdo se může zeptat na více věcí najednou. V takovém případě jednoduše řekni: *Prosím, pokládejte mi otázky postupně.*

2. Odpovídej na otázky

- ✳ Dříve než odpovíš na otázku, pečlivě si svou odpověď promysli, nemusíš s ní spěchat.
- ✳ Mluv zřetelně a hlasitě, aby ti bylo dobře rozumět.
- ✳ Pokud neznáš odpověď na otázku, nemusíš mít obavy. Jednoduše řekni: *Nevím* nebo *nepamatuji se*.

- ✳ Někdy mohou existovat věci, o nichž se ti špatně hovoří. Při výslechu na policii smíš použít všechna slova, která znáš a chceš je použít, dokonce i tehdy, když si myslíš, že jsou to slova hrubá nebo nemravná.
- ✳ Při výslechu můžeš říci i tajemství, pokud je pravdivé.
- ✳ Při výslechu ti nikdo nesmí napovídat, co máš říkat, ani tě nesmí opravovat. Všichni se smějí jen ptát.
- ✳ Všechno vypravuj vlastními slovy.
- ✳ Pokud poznáváš nějakou věc nebo osobu, řekni, podle čeho ji poznáváš.

- ✱ Při svém vyprávění na policii řekni, co jsi viděl na vlastní oči, co ti někdo vyprávěl a co si jenom myslíš!
- ✱ Pamatuj si, že se na tebe nebude nikdo zlobit za nic, co mu řekneš.
Ty jsi neprovedl nic špatného.

3. Říkej pravdu!

- ✱ Mluvit pravdu je to nejdůležitější, co se od tebe očekává.
- ✱ Snaž se při odpovědi na nic nezapomenout. Pokud si ale nemůžeš vzpomenout, nic si nevymýšlej, abys neublížil jiným lidem.
- ✱ Víš, co je to říkat lež? Říkat lež, tedy lhát, je:
když říkáš, že se něco stalo, i když se to nestalo;
když říkáš, že se něco nestalo, i když se to stalo;
když říkáš, že něco nevíš, i když to víš.
- ✱ Lhát je špatné.
- ✱ Pro policii je lhaním také to, když nevyprávíš o něčem důležitém, na co se tě policista nezeptal jen proto, že o tom nic nevěděl.
- ✱ Policista se tě může ptát na věci, o kterých víš pouze ty a obžalovaný. Pamatuj si, že policista tam s vámi nebyl, a proto potřebuje, abys pravdivě popsal, co se stalo.
- ✱ Některé otázky ti mohou připadat velmi těžké a složité. Neboj se jich. Ti, kdo se ptají, si jen potvrzují, že mluvíš pravdu.
- ✱ Stále si pamatuj, že **ty jsi neprovedl nic špatného**, a proto se na tebe nebude nikdo zlobit za nic, co řekneš.

Neboj se říci si o pomoc

Když jsi na policii, můžeš požádat kdykoliv o pomoc příbranou osobu, která je tvým kamarádem. Ta dojedná s policistou při tvém vyprávění přestávku:

když máš žízeň,
když chceš jít na toaletu,
když jsi unaven.

Neboj se říci policistovi, když uděláš chybu nebo si na něco vzpomeneš až dodatečně.

Policistovi a příbrané osobě můžeš také říci, že se cítíš smutně nebo zmateně. Řekni jim také, když se stane něco, čemu nerozumíš.

Před vyprávěním na policii

Dokud nebudeš vyprávět o tom, co jsi slyšel, viděl nebo co se stalo, na policii, neměl bys o tom říkat mnoha lidem. Mohlo by tě to poplést a pak by sis už nebyl jistý, co se vlastně skutečně stalo.

Pokud si o tom potřebuješ promluvit ještě před tím, než to řekneš na policii, porad se s příbranou osobou (kdo je příbraná osoba se dozvíš na stránce 4).

Co bude pak?

Výborně! Odvedl jsi moc důležitou práci!

Tvoje vyprávění na policii a odpovídání na otázky určitě dopadlo dobře.

Tím většinou tvoje role svědka končí a ty už nebudeš muset opakovat svoje vyprávění před soudem. Kdyby to ale bylo potřeba, nemusíš se ničeho bát! Druhá část naší knížky ti prozradí, jak to chodí u soudu. Je to tam podobné jako na policii.

O tom, že bys měl vypovídat před soudem, se dozvíš předem.

Část II

Svěddek u soudu

Jak vypadá soud?

Soudy jsou většinou velké budovy, v nichž pracuje hodně lidí. Uvnitř těchto budov jsou místnosti, kterým se říká **jednací síně**. V nich probíhá soudní řízení, kde budeš svědčit i ty.

Existují různé druhy soudů. Soud, k němuž půjdeš, může vypadat třeba takto:

Proč lidé chodí k soudu?

Soud je místem, kde se rozhoduje, zda někdo porušil zákon.

Zákony jsou důležitá pravidla, která musíme všichni dodržovat. Říkají nám například, že nesmíme krást nebo ubližovat jiným lidem. Pokud někdo tato pravidla nedodržuje, říká se, že **porušuje zákon**.

Porušovat zákon je špatné. Ten, kdo porušuje zákon, by měl být potrestán.

O tom, zda někdo porušil zákon, se rozhoduje u soudu. Pokud zákon porušil, soud rozhodne, jak bude potrestán.

Ty jako svědek můžeš lidem u soudu pomoci tím, že jim řekneš o něčem, co se přihodilo nebo co jsi viděl či slyšel. Už jsi to jednou říkal na policii, takže se nemusíš ničeho bát.

Naopak, vykonáš tím velmi důležitou práci.

Kdo je kdo u soudu

Na tomto místě ti představíme některé osoby, které jsou přítomny u soudu. Každá z nich sedí u soudu na vyhrazeném místě a má odlišnou úlohu.

Soudce

Soudce předsedá soudu. Soudce pozorně naslouchá všemu, co se u soudu říká. Někdy si píše poznámky. Nakonec soudce rozhodne, zda obžalovaný porušil zákon, nebo ne.

Jsem soudkyně.

Obžalovaný

Je člověk, který možná porušil zákon. Obžalovaný sedí u soudu na místě, kterému se říká **lavice obžalovaných**.

Jsem státní zástupce.

Obhájce obžalovaného

Obžalovaného většinou u soudu zastupuje obhájce. Jeho úkolem je pomáhat obžalovanému, aby ho soud nepotrestal za něco, co neudělal.

Státní zástupce

Státní zástupce naopak vysvětluje soudu, jakým způsobem mohl obžalovaný porušit zákon. Přednáší obžalobu.

Jsem svědek.

Můžeš si mě vybarvit.

Svědék

Svědék jsi ty. Svědek říká soudu, co viděl nebo slyšel, aby si soud mohl představit, co se vlastně stalo. Kromě tebe mohou být u soudu ještě další svědkové.

*Jsem člen vězeňské stráže.
Můžeš si mě vybarvit.*

Justiční stráž a vězeňská stráž

Lidé v uniformě jsou členové justiční stráže nebo vězeňské stráže. Dbají na to, aby byl soud bezpečným místem. Členové vězeňské stráže hlídají a doprovázejí obžalovaného. Zároveň dohlížejí na to, aby se k tobě obžalovaný nepřibližoval.

Soudní zapisovatelka

Soudní zapisovatelka zapisuje, co se u soudu řekne.

*Jsem soudní zapisovatelka.
Můžeš si mě vybarvit.*

*Jsme zástupci veřejnosti.
Můžeš si nás vybarvit.*

Veřejnost

V zadní části soudní síně mohou tiše sedět a poslouchat další lidé, kterým se říká zástupci veřejnosti. Mohou mezi nimi být například tvoji rodiče, sousedé, ale i úplně neznámí lidé.

Chceš-li se dozvědět více o tom, jak soud vypadá a kdo bude přítomen, prohlédni si obrázek na str. 22–23.

Najdeš skrytá slova?

Slova napsaná ve spodní části stránky jsou ukryta v této skrývačce. Mohou se číst zleva doprava, shora dolů a napříč. Zakroužkuj všechna slova, která najdeš. Zdá se, že Alík ti už na ukázkou jedno slovo našel.

B	V	O	F	U	K	A	Á	T	H	K
P	A	B	L	Č	S	V	U	R	Y	P
O	B	Ž	A	L	O	V	A	N	Ý	T
L	K	C	E	O	U	V	Ě	A	Ž	I
I	A	L	E	G	D	F	X	D	B	B
A	X	I	T	A	C	W	I	O	E	É
I	O	B	Ž	B	E	R	A	H	O	K
E	U	A	R	Z	Á	K	O	N	D	F

Zákon, soud, svědek, soudce, obžalovaný

Co se děje u soudu?

Nejdůležitější jednání před soudem se nazývá **hlavní líčení**.

Hlavní líčení zahájí soudce tím, že řekne, co se bude projednávat, a zjistí, zda jsou přítomni všichni, kdo u soudu mají být.

Potom státní zástupce přednese obžalobu.

Soudce nejprve vyslechne obžalovaného a pak tebe a další svědky.

Nejdříve řekneš, co víš nebo co se stalo. Pak se tě ještě soudce může ptát dál. Také státní zástupce a obhájce ti mohou klást otázky (pokud si chceš připomenout, jaký úkol mají státní zástupce a obhájce, vrať se zpět na stranu 13).

Nahrávala si policie tvoje vyprávění na magnetofon nebo na video? Pokud ano, může být nahrávka použita u soudu. V takovém případě tě soudce požádá, aby sis nahrávku poslechl nebo se na ni podíval. Pak se tě budou ptát na to, co jsi říkal.

Soudce bude velmi pečlivě naslouchat všemu, co se bude před ním říkat. Jakmile budou všichni vyslechnuti, soudce nechá na závěr promluvit státního zástupce, obhájce obžalovaného, případně obžalovaného. Ten má právo ještě na poslední slovo.

Pak odejdou členové soudu z jednací síně k závěrečné poradě. Promluví si o tom, co slyšeli. Nakonec rozhodnou, zda je obžalovaný vinen (tedy zda porušil zákon). Pokud ano, rozhodnou i o jeho potrestání.

Jaký je tvůj úkol u soudu?

Když přijdeš k soudu jako svědek, řekni vlastními slovy to, co jsi viděl, slyšel nebo co se ti přihodilo.

- Potom: **1. Poslouchej pozorně otázky.**
2. Odpovídej na otázky.
3. A hlavně – říkej pravdu.

Tady je několik rad, které ti pomohou.

1. Poslouchej pozorně otázky

- ✱ Než odpovíš na každou otázku, ujisti se, že jí rozumíš. Můžeš bez obav říci: ***Nerozumím.***
- ✱ Pokud ti někdo položí stejnou otázku znovu, ale jiným způsobem, a ty ji stále nechápeš, nemusíš se znepokojovat. Můžeš říci: ***Je mi líto, ale stále nerozumím.***
- ✱ Někdo může spojit dvě nebo tři otázky dohromady. V takovém případě jednoduše řekni: ***Prosím, pokládejte mi otázky postupně.***

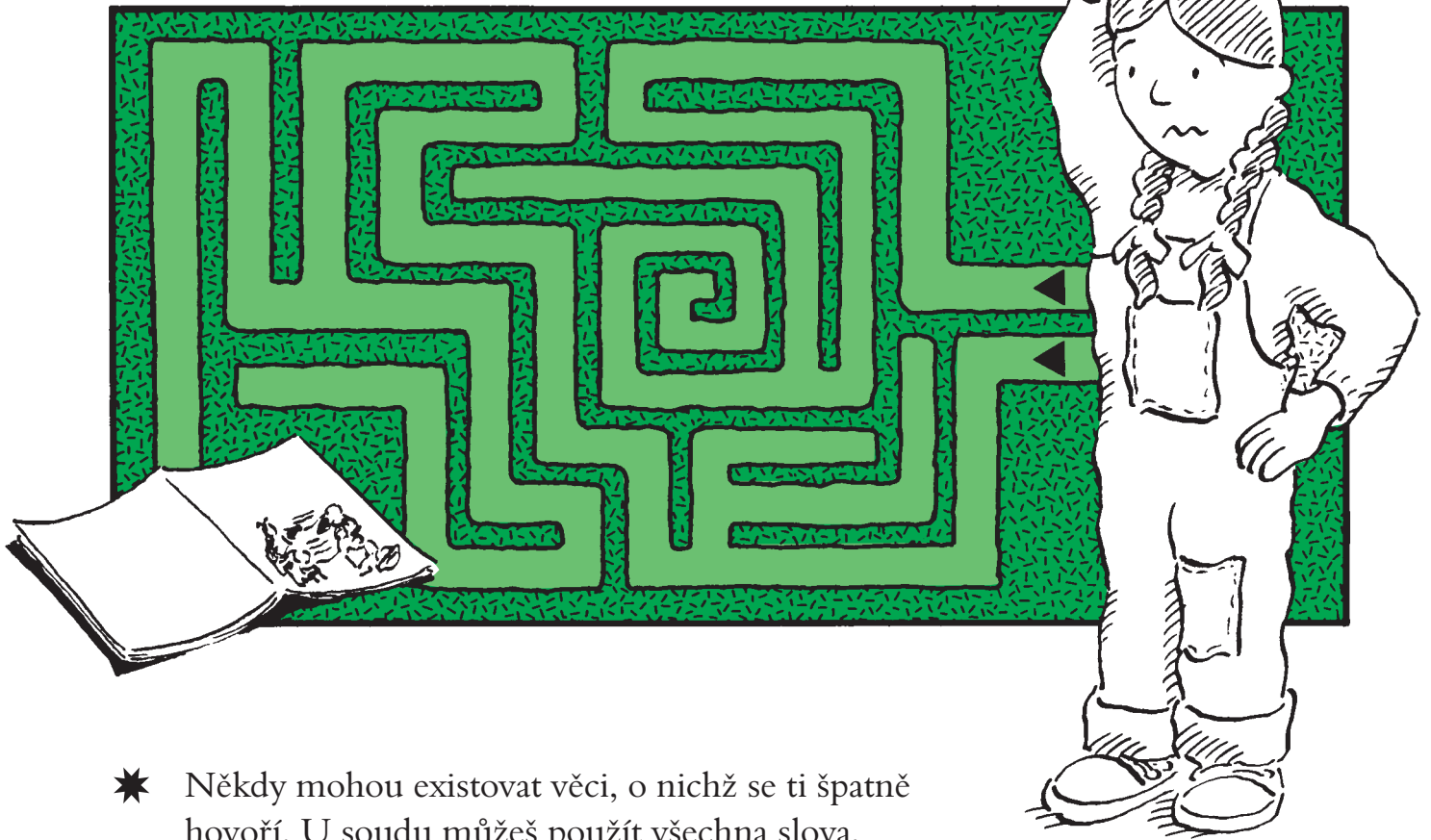
2. Odpovídej na otázky

- ✱ Dříve než odpovíš, pečlivě si svou odpověď promysli, nemusíš s odpovědí spěchat.
- ✱ Mluv co nejzřetelněji a nejhlasitěji. Soudce tě musí dobře slyšet.
- ✱ Pokud neznáš odpověď na otázku, nemusíš se bát. Jednoduše řekni: ***Nevím*** nebo ***nepamatuji se.***

Alenka bude stejně jako ty
svědčit u soudu. Ztratila ale svou
knížku. Pomůžeš ji Alence najít?

Pomoz Alence najít knížku

- ✱ Někdy mohou existovat věci, o nichž se ti špatně hovoří. U soudu můžeš použít všechna slova, která chceš, dokonce i když si myslíš, že se jedná o slova hrubá nebo nemravná. Můžeš soudu říci i tajemství, pokud je pravdivé.
- ✱ Nikdo ti nebude napovídat, co máš říkat. Lidé u soudu chtějí, abys řekl, co se stalo, svými vlastními slovy.
- ✱ Pamatuj si, že soudce se na tebe nebude zlobit za nic, co mu řekneš. **Ty jsi neprovedl nic špatného.**

3. Říkej pravdu

- ✱ **Říkání pravdy je to nejdůležitější, co se od svědka očekává.**
- ✱ Když odpovídáš na otázku, snaž se na nic nezapomenout. Nikdy si nic nevymýšlej.

- ✱ Víš, co to znamená říkat lež, tedy lhát? Lhát znamená tvrdit, že se něco přihodilo, i když víš, že tomu tak nebylo. Nebo také tvrdit, že se něco nepřihodilo, i když víš, že se daná věc stala.
- ✱ Říkat lež je špatné.
- ✱ Některé otázky se mohou týkat něčeho, co učinil nebo řekl obžalovaný. Může se jednat o věci, o kterých víš pouze ty a obžalovaný. Pamatuj si, že soudce tam s vámi nebyl, a proto potřebuje, abys pravdivě popsal, co se stalo.
- ✱ Některé otázky mohou být složité. To proto, že lidé, kteří ti budou klást otázky, budou chtít zjistit, na co si dokážeš vzpomenout a zda říkáš pravdu.
- ✱ Stále si pamatuj, že **ty jsi neprovedl nic špatného**, a proto se soudce na tebe nebude zlobit za nic, co mu řekneš.

Čekání na hlavní líčení

Čekání na den, kdy budeš svědčit u soudu, může být složité. Vzpomeň si ale, že k soudům chodí svědčit i jiné děti.

Dříve než půjdeš svědčit, můžeš si soud prohlédnout. Můžeš ho navštívit s někým, koho dobře znáš. Můžeš si také prohlédnout prázdnou jednací síň.

V ní si můžeš zahrát na soudce a položit si tolik otázek, kolik budeš chtít!

V den hlavního líčení

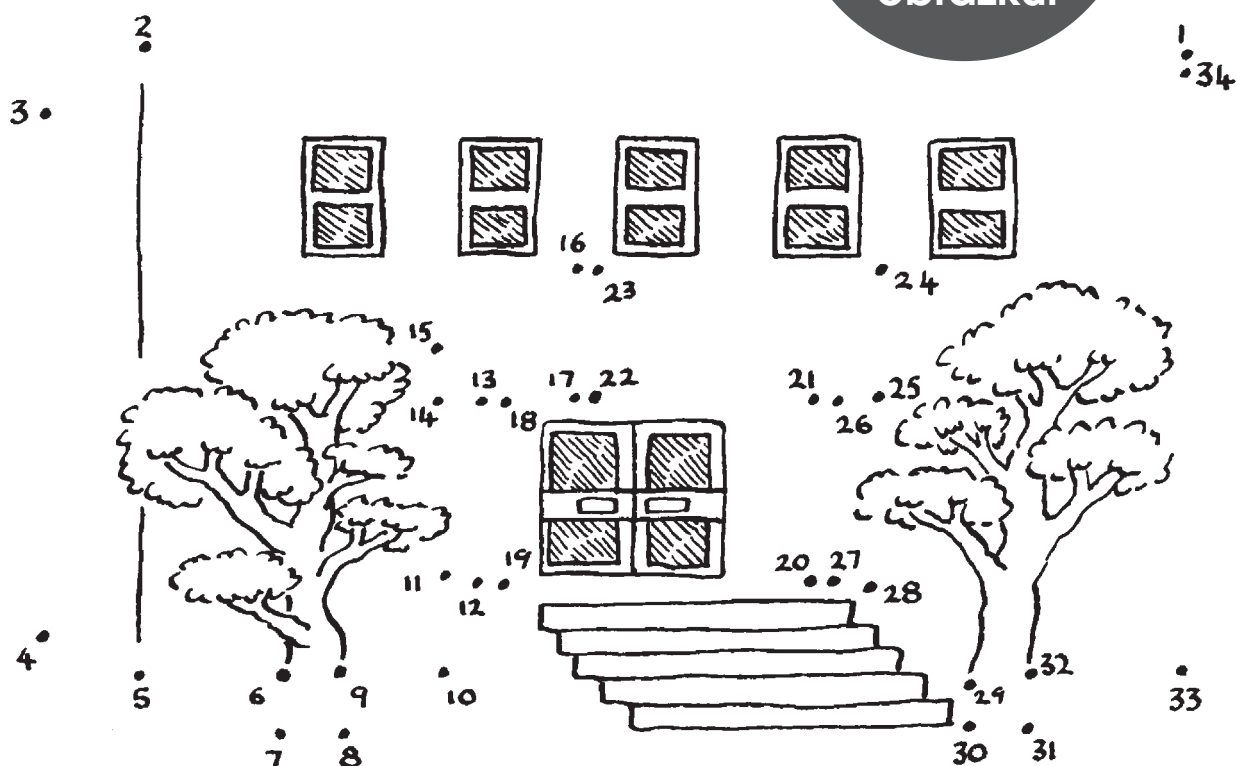
Než na tebe u soudu přijde řada, budeš možná muset chvíli čekat na chodbě s tím, kdo tě přivedl. Pro takový případ si můžeš vzít svačinu, hračky nebo knihy, aby ses nenudil. Vezmi si také lehký svetrík, aby ti nebylo chladno.

Během čekání za tebou může přijít státní zástupce nebo obhájce.

Když na tebe přijde řada, zavolají tě, abys vešel do jednací síně.

Jakou hračku by sis chtěl vzít s sebou k soudu?

Spoj
tečky a zjistíš,
jak vypadá
soud na
obrázku.

Soudce můžeš kdykoliv požádat o pomoc

Stačí, když zvedneš ruku a počkáš, až tě soudce vyzve, abys řekl, co potřebuješ.

Soudci můžeš tímto způsobem říci, že jsi udělal chybu nebo že jsi na něco zapomněl.

Stejně tak mu řekni, pokud se chceš:

- ✱ **napít vody;**
- ✱ **odpočinout si;**
- ✱ **odejít na toaletu.**

Pokud se cítíš velmi smutně, zmateně či unaveně nebo pokud se stane něco, čemu nerozumíš, také to řekni soudci.

Uvnitř jed

Když tě vyzvou, půjdeš dovnitř do jednací síně. Řeknou ti, kam se máš postavit, a soudce se tě pak bude ptát na to, co se stalo nebo co jsi viděl či slyšel. Pak ti mohou klást otázky i ostatní lidé u soudu. Ničeho se neboj a odpovídej podle pravdy.

Pokud nechceš, nemusíš se na obžalovaného vůbec dívat. A pamatuj si: obžalovaný se k tobě nesmí přibližovat a většinou ti ani nesmí klást otázky.

Když odpovíš na všechny otázky, budeš moci z jednací síně zase odejít.

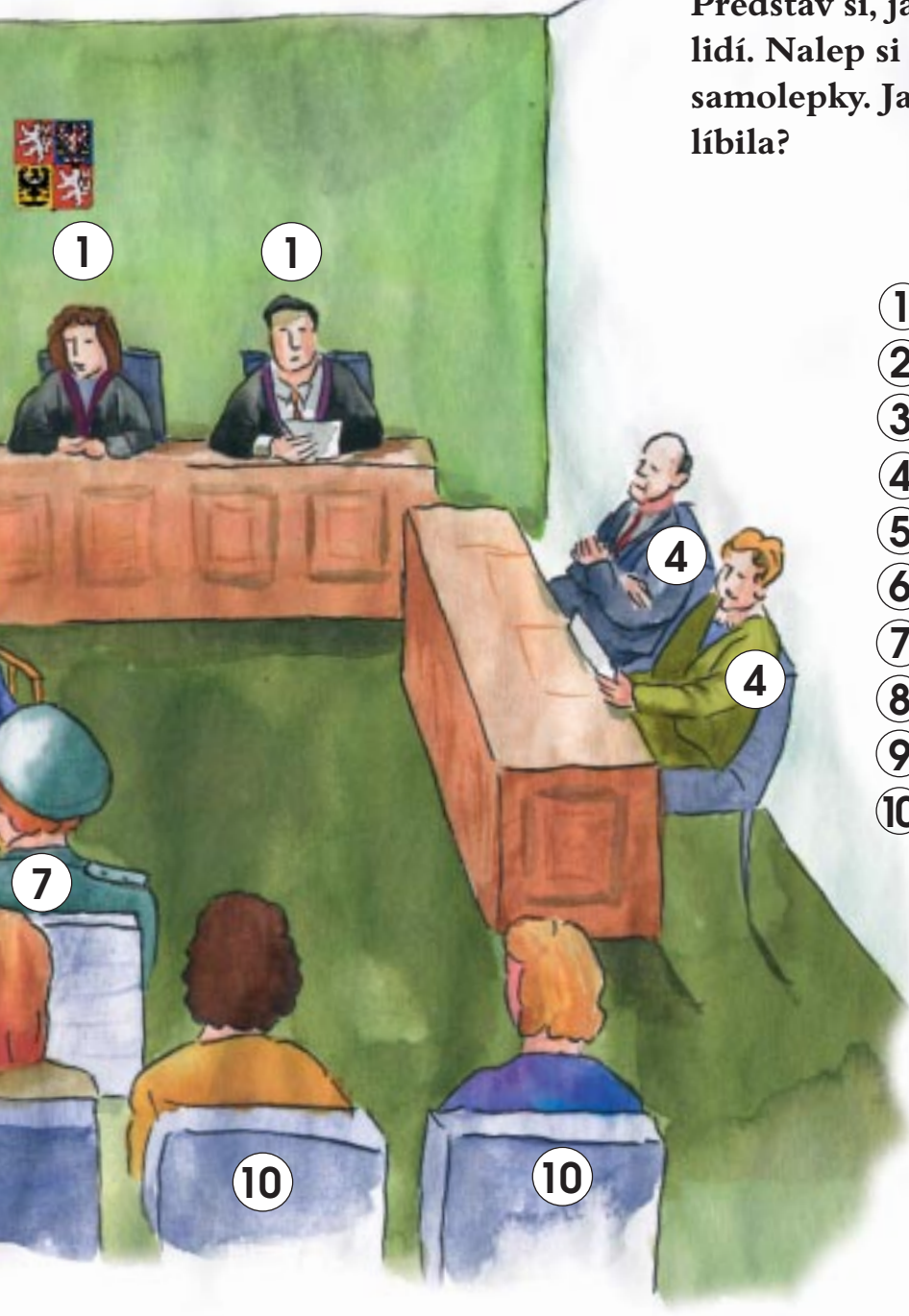

lnací síně

Soudy mají svá pravidla, podobně jako školy nebo různé sporty. Tomuto soudu předsedá soudce.

Každá osoba přítomná u soudu má vyhrazené zvláštní místo k sezení a zvláštní úlohu. Dokážeš si vzpomenout, co dělají jednotliví lidé u soudu?

Představ si, jaké jsou asi role uvedených lidí. Nalep si na obrázek přiložené samolepky. Jaká role by se ti nejvíce líbila?

- ① Soudci
- ② Svědek
- ③ Obžalovaný
- ④ Obhájci
- ⑤ Státní zástupce
- ⑥ Člen vězeňské stráže
- ⑦ Člen justiční stráže
- ⑧ Soudní zapisovatelka
- ⑨ Přibraná osoba
- ⑩ Veřejnost

Co bude potom?

Jednání před soudem funguje jako skládanka (puzzle).

Každý přináší svůj dílek a soudce se z nich snaží sestavit celou skládanku.

Pokud si bude soud jistý, že obžalovaný udělal něco špatného, prohlásí, že obžalovaný je **vinen**. Také rozhodne, jak potrestat obžalovaného za porušení zákona.

V některém případě však může nějaký dílek skládanky chybět, a proto se soudu nepodaří sestavit dohromady celý obrázek. V takovém případě soud prohlásí, že obžalovaného **zprošťuje obžaloby**. To ale neznamená, že ti soudce nevěří.

Pokud chceš vědět, jak soud rozhodl, požádej někoho, aby ti to řekl.

Pokud chceš mluvit o tom, co se dělo u soudu, popovídej si o tom s nějakým dospělým, kterého dobře znáš a který ví, že jsi u soudu svědčil jako svědek.

**Ať se stane u soudu cokoliv,
vždy měj na paměti,
že ty jsi neudělal nic špatného.**